

KECSKEMÉTI LAPOK

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési díj: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 3 kor. Egyes szám ára 24 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak. — Nyilttéri közlemény soronkint 60 fillér.

Bélyegdij minden beiktatás után 60 fillér.

felelős szerkesztő.

IFJ. TÓTH ISTVÁN,

Laptulajdonos: A kecskeméti szabadelvűpárt

Kiadó:

Az Első Kecskeméti Hirlapkiadó- Nyomda-Részvénytársaság.

társszerkesztő.

DR. NAGY MIHÁLY,

Szerkesztőség: V. Klapka-úteza 162.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal: III. Nagybudai-úteza 158. szám

hová az előfizetések, hirdetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Közgyűlés.

A város törvényhatósági bizottságának márczius hó 28-an tartott rendes havi közgyűlése — bár a tárgy-sorozatba fölvetett tárgyak fontosságáról mindenki meggyőződhetett, nem nagy érdeklődést keltett. A bizottsági tagok oly kis számban jelentek meg, hogy az eladási ügyeket tárgyalni sem lehetett. Hja! se választás, sem pedig egetverő vitatkozásra nem volt kilátás, de még a pártok mérközésére sem volt alkalom.

Más szóval: bizottsági közgyűlésünk érdemes tagjai, hacsak csendes munkálkodásról, vagy a tanács és közvélemény által előre elfogadott ügyekről van szó, annyira távol tartják magukat a közgyűlés tárgyalásaitól, mintha nem is az ő lelkiismeretes buzgóságuk és belátásuktól függne a város előhaladása.

A bizottsági tagok azért nyerték a polgárság bizalmából mandátumukat, hogy a közügyet legjobb tudásuk és buzgóságuk által szolgálják, minden legkisebb tévedés, vagy mulasztás a közügy kárára van; nagyon rosszul gondolkoznak tehát azok, a kik a kisebb fontosságú ügyek tárgyalását mellőzve, nem törődöségükkel a részvétlenséget méginkább terjesztik.

Teljesítse kötelességet minden bizottsági tag; ha pedig arra elég ideje, vagy kedve nincs, vonja le a meg megfelelő következményeket.

Pedig a tárgysorozat egypár száma

nagy fontosságú érdekeket érintett s a város jövő fejlődésére is nagy befolyást gyakorló határozatokat involvalt.

Igy például a Duna-Tisza közötti csatornának tervezgetésével dr. Horváth Ádám bizottsági tagnak azon indítványa, hogy a földmivelésügyi és kereskedelmi miniszterek feliratilag kerestessenek meg a végett, hogy a csatorna lehetőleg városunk alatt vezetessék: oly nagy szabású ügy, hogy a város minden fiának vállvetve kell munkálni azon, hogy minden érvet és indokot összegezve, segítsük elő városunk érdekeit. A közgyűlés természetesen nagy örömmel járult az indítványhoz.

A tiszta-ugi vasútnak, a Tiszán át Kun Szent-Mártonig leendő meghosszabbítása is a város közigazdasági és kereskedelmi életének fő érdeke, azért a közgyűlés egyértelműleg járult a tanács javaslatához, hogy a közgyűlésnek mult évben hozott ajánlata további egy évre meghosszabbítsák.

Nagy érdeklődéssel fogadta a közgyűlés Zombory László t. főügyésznek a Baracs-pusztai birtoklására vonatkozó előterjesztését is.

Tudvalevő dolog, hogy a város közönsége Földváry Miklós és Mihály testvérektől Baracs-pusztát megvásárolta. A kötött szerződés a belügyminiszter által is jóváhagyatván, a tulajdonjog a telekkönyvben bekebelezetett. Ezt pár órával megelőzőleg azonban az eladók testvére: Földváry Éva úrnő egy családi végrendeletre támaszkodva

perfeljegyzési kérvényt nyújtott be a telekkönyvnel, a melynek följegyzését azonban az I-ső fokú bíróság visszautasította.

Ez ellen azonban Földváry Éva úrnő felebbezéssel élt. Így tehát a város közönsége bizonytalan helyzetben van a birtoklását illetőleg, miért is úgy egyezett meg az eladókkal, hogy a Földváry Éva által beadott perfeljegyzési kérvény elintézése, illetőleg a per befejezéseig a birtokba vétel s annak folyamánként a vételár fizetése elhalasztassék. Megnyugvással vette tudomásul a közgyűlés, hogy az eladók által a per mikénti vezetésére, a városnak a legszélő határig menő befolyás biztosított.

Pénzügyi viszonyaink zsidbasztó kuszáltsága mellett sajnosan járult hozzá a közgyűlés, hogy a szikrai szőlőtelep tovább fejlesztése és a központi népiskola felépítése a pénzügyi helyzet javulásáig elodáztassék.

Ezzel szemben azonban elhatározta, a közgyűlés hogy a törvényhatósági utak törzskönyvvezése még a folyó évben megkezdessék, minél fogva a munkálatokkal Wersecz Mór és társát bízta meg, a kik kilométerenkint 74 korona 60 fillérért vállalkoztak.

A pusztai népnevelésre jótékony hatással lesz a közgyűlés egy másik határozata, hogy a folyó évben ismét 3 pusztai iskola építtessék, még pedig egy Talfájában, a Budai-út keresztezésénél; egy Szentkirályon a Fekete-halmi dűlőben és egy Szarkás-Vágójárásban.

A „KECSKEMÉTI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Huszonöt év a politikában.

(A Magyar Szalon holnap megjelenő, áprilisi füzetéből.)

Irta: Tisza Kálmán.

(Utánnomás tilos.)

Felszólítottam, hogy most, midőn a szabadelvű párt huszonöt év óta áll fenn: írjak erre vonatkozólag valamit.

Nem akartam ezt megtagadni, pedig érzem, hogy ezen pártról és huszonöt év alatti működéséről írni ma mindenkinek nehéz, de talán legnehezebb annak, kinek a képviselőházban tartott beszéde adta a döntő lökést arra, hogy a szabadelvű párt az akkori két párt nagyrészének összeolvadása által megalakuljon.

Azt gondolom, nem igen tagadhatja senki, hogy ez akkor hazánk igen nehéz helyzetének nyomása alatt kifejtett, országszerte érzett óhajtnak felelt meg. Hiszen bizonyítja ezt az, hogy az 1875-ik évi választások a szabadelvűpárt tagjait

óriási többségben küldték a képviselőházba, annélkül, hogy erőszakoskodás, hatalommal való visszaélés vagy bárminő eljárás miatt — talán egy-két kivétellel — még csak vádak is emeltettek volna.

A kivált 1873-tól kezdve folytonosan meg-megújuló kísérletekről, melyek a pártok egyesítése céljából történtek, nézetem szerint ma még idő előtt lenne szólni. Bizonyára többen tettek — részben legalább közvetlenül akkor — följegyzéseket ezekről. És ha majd ezek köztudomásra lesznek hozhatók, fognak az előzmények tisztán állani mindenki előtt.

Ezekről ennél fogva nem is szólok.

A fuzió megtörténte után eleinte a parlamentárizmus igaz barátait biztatta az a remény, hogy a szabadelvű párttal szemben alakulni fog egy alkotmányos konzervatív-párt, s ekként lehetővé válik a főnnálló törvény alapján álló két párt váltakozása az ország kormányán.

Meg is indult ez a konzervatív, de egyáltalán nem reakezionárius mozgalom

s mindenki által becsült báró Sennyey Pál vezérlete alatt kivált egy ilyen párt; de az 1875-iki választás után igen kevesen jöttek a képviselőházba.

Ezen átalakulás igen hamar szétfoszlott, s báró Sennyey maga is rövid idő múlva kilépett a képviselőházból.

Ez után jöttek az ismert, különböző párt alakulások, de a kormány vezetése folyton a szabadelvű párt föladata maradt. Erre hárult a kettős feladat: megőrizni bárhonnan jövő támadások ellen azt, a mi a meglevőből a magyar államra nézve jónak bizonyult s a mellett intézményeinket szabadelvű irányban fejleszteni.

Felsorolni mindazt, a mi az elmúlt huszonöt év alatt történt, fölösleges s egy kis ezikk keretébe nem is lehet. Hasoltsa össze bárki: mi volt hazánk, nemzetünk helyzete 1875 elején és mi most; s nem fogja eltagadhatni, hogy úgy anyagi, mint szellemi téren nagy előmenetelt tettünk. A magyar állam tekintélye is nőtt, emelkedett.

Dr. NAGY MIHÁLY országgyűlési beszéde.

Lapunk múlt számában említettük, hogy dr. Nagy Mihály úr, városunk alsó-kerületének érdemes képviselője, az igazságügyi költségvetés tárgyalása alkalmával, az országgyűlés képviselőházának általános érdeklődése és helyeslése között egy nagyobb szabású beszédet tartott, melyben az igazságügyi viszonyok javulása előtt lovagiasan hajtva meg zászlaját, a kor fejlődött viszonyainak megfelelő reformok életbeléptetését sürgeti.

A szónoki hévvel elmondott beszéd minden sora meggyőző bennünket szeretett képviselőnk emberszeretete, széleskörű ismeretei és mély jogi tudományáról, de legfőképp érdekese teszi azt az mélység, melylyel a polgári tisztviselők érdemeinek áldozván, azok sorsa javítását célzó üdvös intézkedések megtételére hívja föl a kormány figyelmét.

A közügyek iránti érdeklődés s a polgári, különösen a törvénykezés terén működő tisztviselők erkölcsi és anyagi javulása reményének melegsége árad felénk a határos beszédből s azért nem csodálkozunk, hogy az minden körben a legkedvezőbb fogadtatásban részesült.

Több oldalról jött felszólításnak teszünk tehát eleget, midőn az érdekes beszédet egész terjedelmében a következőkben közöljük:

T. képviselőház!

(Halljuk! Halljuk!) Előttem szólott igen t. képviselőtársam és barátom, Barta Ödön igen érdekes fejtegetésben mutatta ki a nézete szerinti igazságügyi hiányokat. Meglehet, hogy a borús idő hatása alatt kissé sötétebbnek látja a helyzetet, mint én, mert ha igazságügyünk életében csak 10—15 évvel is visszatekintünk és összehasonlítjuk az akkori állapotot a maiakkal, azt tapasztaljuk, hogy igazságügyünk az idő rövidsége és a rendelkezésre álló szerény anyagi eszközökhöz viszonyítva, örvénytelenesen javult. Igaz ugyan, hogy más, művelt európai államok hasonlíthatatlanul nagyobb összeget áldoztak igazságügyük ujja alkotására, s messze túl is szárnyaltak bennünket: mégis ha speciális magyar viszonyainkat tekintjük —

Bizonyára történtek e huszonöt év alatt mulasztások, sőt tévedések is. Hiszen emberek állottak az ügyek élén, s így ilyeneknek történi kellett, de azért nem tartózkodom kimondani, hogy úgy azok, kik a szabadelvű párt megalakításába befolytak, mint azok, kik annak azóta hű tagjaivá lettek és váltak: a hazafiúi kölelenség teljesítésének nyugodt érzetével tekinthetnek az elmúlt harmadfél évtizedre.

Hogy mit hoz a jövőendő?

Annak találgatásába nem bocsátkozom, de meggyőződésem, hogy mind addig, míg ez a párt az eddig követett irányban halad, annak tömör együttmaradása a magyar állam érdekében van s ha valaki annak megbontását akár csupán nemes béke-szeretetből elnézni, vagy pedig — habár öntudatlanul vagy a legjobb szándéktól vezetettve is — meglazítására törekednék: nagy hibát követne el.

Pedig egy régi paradox kifejezés szerint a politikában többet árt a hiba, mint a bűn!

igazságügyünk ma oly fokon áll, hogy bármely hasonló viszonyú és hasonló anyagi erővel rendelkező állammal kiállja a versenyt. (Halljuk!)

Kodifikációink terén az utóbbi 7—8 év alatt nagyfontosságú reformok jöttek létre, melyek hivatva vannak arra, hogy igazságügyi hiányainkat pótolják, helyesebben a modern igényeknek megfelelőleg átalakítsák. Elsősorban meg kell említenem ezen reformok közül a sommás eljárásról szóló 1893. évi 18-ik, s a fizetési meghagyásokról intézkedő ugyanez évi 19-iki törvényeket; melyek hivatva voltak a gyűlölt írásbeliségnek véget vetni, s a közvélemény által rég hangosan követelt szóbeliséget, közvetlenséget, s a bizonyítékok szabad mérlegelését a felelőviteli eljárásban is keresztülvinni, s ekkép az alapos és gyors igazságszolgáltatást biztosítani, a felesleges felelőviteleket korlátozni, miáltal sok időmulasztástól és dologtól kíméltetnek meg a felsőbb bíróságok, melyek a régi írásbeli rendszer mellett a munkától csaknem összerokkadtak.

Létrejött az új bűnvádi perrendtartás, mely szintén a szóbeliséget és közvetlenséget hozza be az egész vonalon s a mi már 1900. január elsején életbe is lépett az esküdt bírósági intézménnyel együtt, mely utóbbi, különösen a köz- és népszabadságnak biztosítékait foglalja magában.

Mind a kettő oszlopos, nagy reformmű, mely hivatva lesz a régi, elavult proceszionális eljárásunk okozta mizériákat megszüntetni, s a várvavárt jogegységet megteremtetni; a törvények iránti tiszteletet és igazságérzetet a magyar nép legalsóbb rétegeibe is beleültetni, s ekkép a magyar nép államalkotó és államfentartó erejét biztosítani.

Elkészült a szövetkezetekről, a határ-örvidéki birtokviszonyok szabályozásáról szóló törvény is; mind-megannyi okos, üdvös alkotás, melynek célja az eddigi jogbizonytalanságot megszüntetni s jogrendszerünket fokozatosan kiépíteni.

Igaz ugyan, hogy sok gáncs, sokszor kemény nem mindig igazságos bírálat érte e korszakos alkotásokat, s felhozott, hogy kodifikátoraink tulságosan hódolnak a doktrinerizmusnak, germanizmusnak, ugy, de ezen vádak eltörpülnek az említett nagy alkotásokban lefektetett kardinális elvek mellett. Igenis, fel kell használni a jót, a helyest, még ha külföldről származik is, — csak arra kell törekedni, hogy speciális magyar viszonyokhoz alkalmaztassanak. De el sem kerülhet a sok törvény megalkotásánál a külföldi jogforrás felhasználása, mert pl. a váltó- és kereskedelmi törvények szabványai nemzetközi jellegűek, s különösen a német törvény recepciója e téren azt ezé- lozza, hogy a velünk legsűrűbben érintkező két állam, u. m. Ausztria és Német országgal a jog-egyezség lehetőleg létesítessék; hiszen ezen jogokat illetőleg az európai közvélemény a nemzetközi jogegység felé törekszik; s így abban semmi gáncsolni való nincs, ha a rokon jogintézményeket törvénykönyvünkbe beiktatjuk.

Általában oda kell hatni, a törvényalkotás terén, hogy a törvényt a nép legalsóbb rétege is megértse, mert csak így mehet át a nép tudatába, vérébe.

Bármennyire méltánylom is az igazságügyi kormányzatnak a kodifikáció terén kifejtett munkásságát, — nemes törekvés — kénytelen vagyok kijelenteni, hogy bizonyos téren a haladás kissé lassú s úgy a jogászvilág, mint a nagyközvélemény soha nem muló háláját és elismerését vívná ki az igen t. igazságügy-miniszter úr, ha a még hiányzó, de jogrendszerünk kiépítéséhez feltétlenül szükséges törvények elkészítését erőlyesen sürgetné.

Az általános polgári törvénykönyv munkálatai lassan haladnak, pedig ettől nagy és életbevágó kérdések megoldása függ. Tudom én jól, hogy ehhez kemény, körültekintő munka kell s nem elég csak

az akarat, de hát ha a német polgári törvénykönyvet 1874-ben kezdték készíteni s már 1891-ben törvénynyé lett s ez 16 évi fáradságos munka eredménye, miért nem lehetne a miénket is elkészíteni, hiszen az általános jogelvek ugyanazok, a speciális viszonyokra vonatkozó jogszabályokat meg már 1867. óta dolgozzuk s azt mondhatni, hogy 1880. óta rendszeresen munkálkodunk rajta!

Sürgős ezen törvénykönyv mielőbbi megalkotása legelső sorban azért is, mert ez lenne hivatva az ország területén a magánjog körében létező jogkülömböségeket megszüntetni s a jogegységet e téren is megalkotni; de sürgős másrésről azért is, mert ennek mielőbbi elkészültétől függ szerintem a kereskedelmi törvény revíziója, mivel e két törvény egymással sok tekintetben vonatkozással van. De meg kellene már az ált.-polg. perrendtartást is mielőbb alkotni, mert a tőzsde bíróság endezése abban van kilitásba helyezve!

Méltóztatik tudni, hogy a tőzsde-bíróság egy kivételes választott bíróság, — mely a játék, szenvedély, fogadások, reménybeli vásárok valóságos melegágya, istápolója s mint ilyen már csak azért is eltörölnöd, mert egyéb hibája mellett, még nevének sem felel meg. Ugyanis választott bíróságnak mondjuk s alakul a tőzsde tagok által választott tőzsde-tanács tagjaiból. Ha tehát tőzsde tag perel: ez befolyhat a bírósági tagok megválasztásába, vagy pedig akkor perel, mikor tudja, hogy a tőzsde-bíróság tagjai közül több ismerőse van; s így perlés esetén kétségtelen előnye, fölénye van az ellenfele fölött; de ha egyik sem tőzsde tag: úgy nem is lehet választott bíróságról szó: mert a felek a bírók megválasztásába bele sem folyhatnak.

Ausztriában, Német-, Francia- és Olaszországban már rég keresztlük vitték a tőzsdebírósági reformot, nálunk is égető szükség, hogy ezen ügy mielőbb rendeztessék; miáltal számtalan visszaélésnek, anyagi bajnak vennénk elejét.

Késik a büntető törvény revíziója is, pedig az 1878. évben megalkotott btó. törvénynek a csalódlopásokra, csalásokra vonatkozó egyes rendelkezéseit a haladó kor már rég túlszárnyalta s valóságos horrens injuria van abban, hogy míg a csalód — ha gazdáját meglopja s az büntetni kéri, súlyos büntetés éri, ha pedig betörés, vagy bemászással követi el, a lopást, akkor a legkisebb büntetése 6 hónap: addig a csaló százczekrekig megkárosíthat bárkit s mert a vád vissza vonható, büntetlen marad: de a mi ennél sokkal megbotránkoztatóbb, — valóságos alkudozás folyik a bíró előtt, a vádolt és a panaszos között a vád visszavonására vonatkozólag, — a mi izléstelen, az ily eljárás egy cseppet sem alkalmas arra, hogy a bíróság és a törvény iránti tiszteletet a közönségben fokozza.

A btó. törvény revíziójával van kilitásba helyezve a feltételes elítélés intézményének törvénykönyvünkbe való beiktatása, a mit más államok már rég behoztak, s nálunk még mindig késik!..., pedig ez nem is új intézmény egészen, mert régi magyar jogunkban is befoglaltatik, — s a megtévedt, fiatal korú, büntetlen előéletű egyéneknek bíróság előtti megintés jellegével bír; ennek mielőbbi behozatala annál is inkább üdvös volna, mert a mi egészségtelen és alkalmatlan fogházainkban helyszüke miatt, legtöbbször kénytelenek az ilyen fiatal egyéneket, — korosabb elítéltekkel, sőt néha visszaesőkkel is egy zárkába elhelyezni, a hol ezek teljesen elromlanak, ugy annyira, hogy alig van eset rá, hogy az ilyen fiatal ember, közel jövőben újból a fogházba vissza ne kerüljön, még súlyosabb bűncselekményért, mint előzőleg! Igazságügyi és társadalmi sürgős érdek tehát, hogy a revízió e téren is mielőbb megtörténjék. Tudom én jól, hogy a revízió készül, sőt egyszer már be is volt terjesztve — sőt vissza is vonva — azonban

ezen visszavonás óta a javaslat sorsáról alig hallottunk egyebet, mint hogy még mindig készül.

Sürgős szükség, hogy a büntetőtörvény novellájával egyidejűleg revízió alá vétsék az 1894. évi XII. tez., mely a mezőrendőrségről szól. Ezer törvény 93-ik §-a a mezőrendőri kihágások és ezek büntetéséről intézkedik s merőben ellentmondó a büntetőtörvények az egyszerű és minősített lopásokról szóló szakaszaival, valamint a kihágási törvény 126. §-ával is!

Ugyanis, ha valaki nyílt helyről, vagy mezőről eddig lopott, ha az ellopott tárgy értéke 50 frtot meg nem haladt: a cselekmény lopás vétségét képezte s büntetése egy évig terjedő fogház, s az eljárás hivatalból indítandó meg, ha pedig a tettes a lopást bekerített helyről, bemászás által követte el, akkor a lopás tekintet nélkül a dolog értékére, büntetést képez és büntetése öt évig terjedhető fogház.

Ezen határozott intézkedéssel szemben a mezőrendőrségi törvény 93. szakasza szerint előáll az a furcsa eset, hogy egy és ugyanazon bekerített helyen bemászás útján a tettes kétféle büncselekményt követhet el. Pl. egy gazdának van egy holdas telke, a melynek felén a ház és gazdasági udvar van s ebben 3—4 gyümölcsfa van. A telek másik fele szőlő és ebben is 3—4 gyümölcsfa van. A két hely egymástól magas kerítéssel van elkülönítve. Most már az egy ől magas kerítésen bemászik a tettes a gazdasági udvarba s az ott levő gyümölcsfákról almát lop: ez a büntetőtörvény 336. §. 3. pontja szerint minősülő lopás büntetése lesz s fogházzal büntetendő, hivata ből üldözendő; ha pedig a tettes az ugyanoly magas kerítéssel el látott és elkerített, de ugyanazon telekkel kapcsolatos fél hold szőlő valamelyik fájáról, bemászás útján néhány szem almát lop: ez a mezőrendőrségi törvény 93. §-a szerint, ha a lopott tárgy értéke 60 koronát meg nem halad, csak kihágást fog képezni, 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható s az eljárás csak a károsult fél panaszára indítható meg. De beleütközik a mezőrendőri törvény a büntetőtörvény egyéb paragrafusaiiba is, nevezetesen: a büntető törvény 421. §-a szerint, ha valaki másnak ingatlan vagyonát szándékosan és jogtalanul megrongálja, vagy annak a földtől el nem választott termékét felhasználja — a mennyiben az okozott kár 5 frt értéket felülmúl — a cselekmény vétségét képez s büntetése 3—6 hónapi fogházbüntetés, 200 frtig terjedő pénzbüntetés. A mezőrendőrségi törvény 93. §-a d. és e. pontjai szerint ugyanazon cselekmények csak kihágást képeznek s csak 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethetők, s az eljárás csak a káros fél indítványára indítható meg.

Ezen visszasságokon annál is inkább segíteni kell mielőbb, mert a competentia kérdést, s az elévülési kérdést is zavarja, s a bíróságok között felesleges és káros controverziákra ad alkalmat. Ezen anomálián tehát segíteni kell.

Molnár Jenő: Van több is?

Nagy Mihály: Tudjuk, de most csak ezt hoztam fel.

Revidiálendő volna az 1871. évi 8. törvény is, mely a bírósági személyek fegyelmi ügyeit szabályozza. Ez a törvény oly hézagos és rossz, annyira elavult már a bíróságok szervezéséről szóló 1890. évi 25. törvényvel szemben, hogy a hatékony ellenőrzést és felügyeletet valósággal illuszióssá teszi különösen a bírókkal szemben. Allításom igazolására felhozom példaképpen: ha akad egy bíró, aki akár az elnökével való bakafántoskodás, vagy idő előtti törődöttségénél fogva éppen csak annyit dolgozik, a mennyi neki jól esik, de ez a munka oly csekély, hogy a többi bírák munkájához viszonyítva úgy szólna semmi — sőt van a ki ki is mondja, hogy eleget dolgoztam már, most annyit fogok dolgozni, hogy el ne esaphassanak, feljebb avangirozni pedig nem akarok — az ily bíróval szemben az elnök teljesen

tehetetlenül áll, mert a fegyelmi törvény, erről nem intézkedik; azt hiszem, hogy a szolgálat érdeke, de különösen a gyors igazságszolgáltatás kiáltóan követelik, hogy az ily egyének a bírói függetlenség örve alatt sem felettes hatóságaikat, sem a nagy közönséget szándékos cuncatorkodásokkal ne boszanthassák! Távol áll tőlem azon szándék, hogy az ép oly szükséges, mint helyes bírói függetlenséget megnyirbálni akarám — mert ezt józan észszel senki sem követelhetné — én csak azt óhajtanám, hogy a bírói függetlenség ne lehessen ezim és védpajzs arra, hogy munkakedvüket bármily okból elveszített egyének a fent említett visszasságokat büntetlenül elkövethessék.

Evek óta hangoztatott vágy, hogy a bírói és ügyvédi qualificatói egyesíttessék, mert csak ez esetben lehet szerencsés az anyagesere; ezen jogos kívánság maig sem nyert kielégítést.

Megalkotandó lenne mielőbb az ügyvédi rendtartás, hogy az ügyvédi kar a jog védelmére és ellenőrzésére hivatott társadalmi hatóság legyen, s hogy a létező ügyvédi bajok lehetőleg minél előbb arra alkalmas intézmény útján megszüntetessenek, orvosoltassanak.

A reciprocitás Ausztriával végre valahára törvényileg szabályozandó, mert a mostani csak formai s az ezt megsértők ellen nincs törvényes sanctió; a most érvényben lévő tényleges viszonyt oly mérvben tartják meg odaát, amint Magyarország iránt jó vagy rossz indulatú kormány vezeti az ügyeket Ausztriában. A magyar és osztrák bíróságok a két kormány közti megállapodás szerint kötelesek ugyan az egymáshoz intézett megkereséseket fordítás nélkül elfogadni, s a mi bíróságaink teszik is, de az osztrák bíróságok oly sok sikanériát követnek el, hogy a magyar megkereséseket, azon indokolással, hogy náluk a magyar nyelv nincs úgy elterjedve, mint nálunk a német, fordítás végett az osztrák igazságügyi miniszteriumba küldik, ahol az acták hónapokig elhevernek, s egy egyszerű magyar megkeresés elintézése, mely pedig legtöbbször sürgős természetű, csak hónapok múlva kerül vissza a magyar bírósághoz, a mi úgy a bíróságnak, mint a jogkereső közönségnek nagy hátrányára van; ezen visszás helyzetet mielőbb segíteni kell, mert az ide-oda való acták küldésével igen sok idő-pocsékolás megy végbe és felesleges munkával és nyilván tartással terheli a bíróságot, mely időt pedig productivebb módon használna fel.

Jól tudom én, hogy igazságügyi kormányunk az elősorolt hiányokat mind ismeri, s a rendelkezésre bocsátott eszközökkel azokon segíteni is akar; úgy de azt óhajtanám, hogy az említett igazságügyi hiányok gyorsabb tempóban orvosoltassanak; meg vagyok győződve, hogy az igen t. igazságügyminiszter úr nagy tudása és munkaereje siettetni fogja az említett bajok mielőbbi orvoslását.

Igazságügyünk, alkotmányos életünk kezdete óta ugys mostoha gyermeke volt az államnak, egész Szilágyi Dezsőig, a kinek nagy tudása, ellenállást nem ismerő akarata a régi elhanyagolt állapotból igazságügyünket rövid időre kiragadta; sok és hasznos intézményt létesített, de az ő eltávozásával eltűnt az a szép és jogos reményünk is, hogy igazságügyünk az őt megillető, s a közérdekből is felette kívánatos helyet elfoglalja.

Fájdalommal tapasztalom, hogy az igazságügyi miniszter úr beruházások ezimén csak 1.764.000 koronát, tehát 220.000 koronával kevesebbet vett fel, mint az előző évben; pedig a saját beismerése szerint is 65 törvényeszkünk közül csak 23-nak van megfelelő helyisége, melyek az esküdtzéki tárgyalásra alkalmasak; a többiek csak igen költséges átalakításokkal felelnek meg ideig-óráig a momentán szükségletnek; mégis a költségvetésben csak két törvényeszkü épület ujjá építésére van költségelirányzat; 16 járásbíróság

helyiségének kibővítése és javítása van ezélba véve, 9 járásbíróság részére pedig új épület emelése van kilátásba helyezve. Mindezen előirányzatok oly szűkkeblűek és jelentéktelenek, melyek az igazságszolgáltatás jogos igényein jóval alul maradnak, pedig általános közóhaj, hogy a vidéki bíróságok a régi rozszant, az egészségügyi követelményeknek meg nem felelő kincstári és magán bérhelyiségekből az igazságszolgáltatás méltóságának megfelelő otthonba helyeztessenek. Míg a nyugati államokban a bíróságok palotákban működnek s nálunk a közigazgatás ezéljaira a legmodernebb épületeket emelik: addig a magyar igazságszolgáltatás közgei legnagyobb részét rossz, egészségtelen bérházakban, alkalmatlan helyiségekben tengődnek, mely állapot a magyar igazságszolgáltatás méltóságával össze nem fér. Ehez járul még az a szomorú tapasztalat is, hogy a rossz helyiségekben bírósági személyzetünk rohamosan tönkre megy s a tömeges és gyors megbetegedési óriási mértékben hozzájárul nyugdíjteleink amugy is rohamos emelkedéséhez.

Ha az állam büntető hatalmát a szó nemesebb értelmében éreztetni akarja: mindenek előtt megfelelő bérhelyiségekre van szüksége, ahol közgei az igazságot osztják a másodsorban, ahol a törvény rendelkezéseit foganatosítják. Legtöbb törvényeszkünl és járásbíróságnál nincs is alkalmas s elegendő helyiség arra, hogy a vizsgálati foglyok elkülöníttessenek; ez oly általánosan ismert baj, hogy bővebb indokolása teljesen felesleges.

Tudom, hogy az alapos, gyors és jó igazságszolgáltatásnak nem az az első feltétele, hogy a bíróságok mindenben megfelelő helyis gben legyenek elhelyezve — de azt is tudom, hogy a tiszta, egészséges, megfelelő helyiségek nagyban hozzájárulnak a munkakedv és rend fentartásához s mindenek felett a népben az intézmény iránti tekintélyt növelni inkább alkalmas, mint azon lebuji helyiségek, melyekben sok helyütt a jogkereső közönség félszorból, istállókból átalakított rossz helyiségekben ácsorogni kénytelen, ahol a bűzhődtt levegőhöz hozzájárul még az a kényelmetlenség is, hogy le sem ülhetnek az emberek.

Ezek a főbb bajok és viszonyok, melyeken szerény véleményem szerint nemesak jó akarattal, hanem egész erélyvel mielőbb segíteni kell; a józan takarékoság helyes ugyan, — de épen az igazságszolgáltatásnál nem szabad a takarékoságot oda vinni, hogy ezáltal az állam jólétén és tekintélyén csorba essék. (Helyelés jobbfelől.)

T. képviselőház! Csak még egy kérdésről akarok néhány szót elmondani. Ugyanis, amióta a pénzügyi bizottság t. előadója megpendítette — úgy vélem a közvélemény sürgetésének hatása alatt a tisztviselők sorsának javítását, — s Hegedüs Loránt barátom tartalmas, szép beszédben esetelte a pénzügyi tisztviselők sanyarú helyzetét — több szónok módot is ajánlt a kérdés megoldására s ez a mód az adminisztráció egyszerűsítése lenne s a mit ez uton meg lehet takarítani, azt a tisztviselők fizetésének javítására lehetne fordítani. Ez volna igen t. pénzügyminiszter úr szerint is az egyedüli út a kérdés megoldására. A pénzügyminiszter úr a töle megszokott nyíltsággal és erős logikával bizonyította, hogy a tisztviselők nem közönséges odiumot vennének magukra, ha az ő fizetésük emelése miatt a közönségre kellene panaszos adót kivetni, vagy a magyar állam nehezen megteremtett pénzügyi egyensúlyát kellene felforgatni.

Nincs senki e házban, de ezenkívül sem, a ki el nem ismerné azt, hogy a tisztviselők javadalmazásának rendezése oly szükségesség, mely elől sem pénzügyi, sem más szempontból kitérni nem szabad, ez országos fontosságú kérdés s a tisztviselők fizetésjavításának elodázása akár pénzügyi, akár politikai okokból a

nemzeti ezültudatos politikának elejtésével egyenlő; ehhez a kérdéshez az egész ország tekintélye fűződik, mert elygre is a tisztviselő politikai és társadalmi tekintélye legelső sorban létminimumának, megélhetési módjának körülményeitől függ.

Valamely ország társadalmának legbiztosabb erkölcsi mérője hivatalnokainak megbízhatósága; éppen ezért az állam minden tisztviselőjének úgy kell dotálva lenni, hogy javadalmazása társadalmi tisztességes létfenntartásának kizárólagos forrását képezze s így hozzáférhetetlensége biztosítva legyen, mert igaz ugyan, hogy ez önérték is ad bizonyos függetlenséget, de a valódi függetlenséget mégis csak az anyagi adja meg, csak a vagyoniilag független tisztviselő képes törvényszabta kötelességét elfogulatlanul ami fő: jó kedvvel teljesíteni. (Igaz, úgy van jobbfelől.)

A polgári tisztviselőket, midőn fizetésük felemelését kérik, nem a telhetetlenség, nem a gondatlan élet utáni vágy, hanem a kényszerhelyzet kéréselelten szüksége vezet, ez követeli megmentését azoknak, kik azért, hogy hatósági állásukból folyó társadalmi kötelezettségüknek megfelelhessenek, hogy az anyagi tisztességet megmenthessék, nagy részük megterhelte az öröklött ősi földet s ez a nemzedékek által gondviselt, nemzedékeket éltetett, talaj a reá halmozott teher súlya alatt elmállott, idegen kezekbe ment s a tisztviselő legnagyobb részének nem maradt egyebe, mint az őstől öröklött tiszta név és a becsület s a gyermekeit nevelni köteles családfenntartó terhes gondja.

Felhozhatná valaki, hogy az 1893. évi 4. t. cz. már rendezte és javította a helyzetet; de ez a segítség csak alamizna számba mehet s ezen törvény tárgyalásakor úgy a kormány, valamint az ellenzék is csak ideiglenesnek tartotta ezt a rendezést s inkább csak az volt a célja, hogy a fel-fel harsogó keserű panaszokat egyideig elnémítsa.

Joggal hihette és hitte mindenki, hogy a polgári tisztviselő fizetését, mely Mária Terézia óta felemelve nem volt, a tiszték fizetésének felemelésével egyidejűleg és egyformán fogják rendezni. Keserve sen csalódtak, mert a katonatisztek intésetől most újból tetemesen felemelték, a polgári tisztviselő fizetésének javítását pedig az adminisztráció egyszerű fizetésétől tették függővé; de hogy ez hogyan, mikor és mily mértékben fog teljesülni, erről teljesen tájékozatlanok vagyunk s ki merem mondani, hogy ezen egyszerűsítés azt évről-évre folyton szaporodó beadványokkal szemben lehetetlen is; ettől tehát a baj orvoslását beláthatlan ideig nem várhatjuk.

A pézügyi helyzet sem lehet akadály, mert ha a nagyhatalmi állásért évről-évre milliókat költünk, ha a hadsereg jogos kivánságát ember- és anyagáldozatban évről-évre készségesen meghozzuk, — talán mégis csak juthatna a kimutatott állami feleslegből annyi, melylyel az állami és különösen a bírósági alkalmazottaknak tisztességes megélhetést biztosítsunk, s a tisztí fizetések és lakbérékkel egyenlő magasra emeljük fizetésünket és lakbéréket; mit nemcsak a méltányosság, de az igazság is megkövetel; de megköveteli az egyenlőség elve s igen sok jogos panasznak és keserűségnek vennénk elejét, ha a sonrangba tartozó, illetve megfelelő fizetési osztályba sorozható polgári és katonai tisztteket egyenlő elbánásban részesítenénk. Hiszen a polgári tisztviselő, viszonyítva a katonasághoz, mindig mostoha gyermeke volt az államnak, a kitől csak munkát és ismét munkát követeltünk, de megélhetésével járó bajait csak ígéretekkel honoráljuk. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Félreértések elkerülése végett hangsúlyoznom kell, hogy én a tiszték illetményeinek felemelését nemcsak hogy nem irigylem, hanem a fejlődött igények és

viszonyoknak megfelelően szükségesnek is tartom. Lehetetlen azonban, hogy rá ne mutassak azon nagy keserűségre szolgáltatató abnormis ellentétre, mely a tisztí fizetések és a polgári egyének fizetése és lakpénze között fennállott s ma még inkább fokozódott.

Mindenek előtt konstatom, hogy a katonatisztek fizetését és lakpénzét 1868. óta 4 ízben emelték és pedig: 1. 1871-ben a hadnagyokét, a kapitányig; 2. 1872-ben a majorét; 3. 1882-ben az alezredestől a generálisig; 4. az 1900-ban most valamennyiét, ezenfelül az 1879: XXXIV. t. cz. 30. §-a világosan elrendeli, hogy a katonai lakberek 5 évről 5 évre a honvédelmi, pénzügyi és közös hadügyminiszterrel egyetértőleg állapítandók meg a közvetlenül lefolyt 5 évi lakberek átlaga alapján. Ily megállapodás történt eddig a katonákra vonatkozólag az 1881. évi 53,472. számú honvédelmi miniszteri rendelettel; 1885. évi 61,891. számú; 1891. évi 6491. számú rendelettel 1895. végéig. Ha tehát a kulturális és gazdasági élet változott s a megélhetést tényleg megnehezítette, a katonaságon legalább 5 évenként a lakbérjavítással segítettek, fájdalom, a polgári tisztviselők ily gondoskodásban nem részesültek.

A kezemben levő tabellából kitűnik, hogy a polgári és katonai fizetések és lakberek mily aránytalanságban állanak egymáshoz. Én csak a VI. rangosztálylyal kezdem. Pl. egy VI. rangosztályba tartozó államhivatalnok fizetése 2500 ft és 3000 ft; a VI. rangosztályban levő ezredes fizetése 3600 ft. Egy VII. rangosztályban levő kir. törvényszéki bíró, kir. ügyész fizetése a harmadik fokban 2000 ft; a másodikban 2300, az elsőben 2400. A VII. rangosztályban levő alezredes fizetése 3000 ft. A VIII. osztályban levő törvényszéki bíró, királyi ügyész fizetése 1400—1600—1800 ft. Az ugyanezen rangosztályban levő őrnagynak fizetése 2004 ft. A IX. osztályban levő kir. alügyész, albiró és velük egyenrangú egyének fizetése 1100—1200 és 1300 ft; az elsőosztályú százados fizetése 1500 ft. X. rangosztályban levő irodatiszt, segéd-fogalmazó stb. fizetése 800—900 és 1000 ft. Az ugyanezen rangosztályban levő katonai fizetés 1200—1500 ft-ig terjed. A XI. rangosztályban az aljegyző, segédkönyvvezető stb. fizetése 500, 600 és 700 ft, a hadnagyé 840 ft. Még nagyobb aránytalanság mutatkozik a polgári tisztviselő lakpénze és a katonatisztek lakpénze között. Én csak saját városomat veszem, mert annak viszonyait ismerem legjobban. Kecskeméten a VI. rangosztályban levő polgári tisztviselőnek, kir. táblabírónak lakbére 480 ft, az ezredesnek 800 ft. A VII. rangosztályban levő polgári tisztviselő lakpénze 360 ft, az alezredesnek 660 ft. A VIII. rangosztályban a polgári tisztviselő lakpénze 300 ft, a katonaságnál 660 ft. A IX. rangosztályban a polgári tisztviselőknél 240 ft, a katonáké 516 ft. A X. rangosztályban a polgári tisztviselő lakpénze 210 ft, a katonáké 344 ft. A XI. rangosztályban a polgári tisztviselő lakpénze 180 ft, a katonáké 344 ft. Már pedig józan észszel senki sem vonhatja kétségbe, hogy mindkét osztály egyenlően szolgálja a hazát észszel és erővel egyaránt, s így sem nem jogos, sem nem méltányos, hogy úgy a fizetés, mint a lakbérben a polgári tisztviselő hátrányosabb helyzetben legyenek. (Helyeslés jobbfelől.)

De hátrányosabb a polgári tisztviselő helyzete a katonaságénál, már azért is, mert míg a katonai fizetését díjmentesen kapja, addig a polgári tisztviselő havi fizetésüket és negyedévi lakbérüket nyugtábellyel mellett kapják; bélyeg nélkül kapják a tiszték arcképes igazolványokat is, úgy a maguk, mint családtagjaik részére. Ha tehát a katonaság megérdemli az elősorolt kedvezményes elbánást, vajjon miért nem részesülnek hasonló elbánásban a polgári tiszt-

viselők, akiktől az állam, amit egyik kezével szükkeblüen nyújt: a másik kezével azonnal egyrészt elveszi. Pedig ezen néhány forintra is nagy szüksége volna a családosi tisztviselőknél; különösen ma, midőn a kulturális haladás és fejlődés maga után vonja az általános drágaságot, miáltal az állami tisztviselőre pézve is a helyzet súlyosan megváltozott, mert az élet legközvetlenebb szükségleteit is e tényezők drágábbá tették. Valóságos képtelenség, hogy a VII-től XI-ig osztályba sorozott egyének a mai dotatióból gond nélkül megéljenek. Ezenkívül az önképzésre, a társadalmi szükségesség érintkezésre, szórakozásra alkalmuk sincs, mely körülmény a bürokratikus hajlamot és gondolkodást nagyban előmozdítja s az illetőket a szellemi rugékonyságtól megfosztja.

Aránylag legrosszabb helyzetben vannak az igazságügy szolgálatában álló tisztviselők. Ugyanis az 1869: IV. t. cz. 8., 11. és 12. §-ai világosan körülírják, hogy a bíró s a bírósági tisztviselő semmi féle más hivatalt nem viselhet, semmiféle tisztességes mellékfoglalkozást, mely dotációval jár, el nem fogadhat; ezen szigorú intézkedésen a bírói és ügyészi szervezet módosításáról szóló 1891. évi XVII. t. cz. sem változtatott, sőt súlyosított, mert az összeférhetlenséget a bírósági hivatalnokokra is kiterjesztette és a 40. §. csak annyit enged meg, hogy kir. táblai bíró egyetemi magántanár lehet.

A közigazgatási tisztviselők ennél előnyösebb helyzetben vannak, mert ezek lehetnek takarékpénztárnál igazgatósági, felügyelő-bizottsági tagok, vasut- vagy más részvénytársaságnál legalább tisztességes mellékjövedelemre tehetnek szert, míg a bírósági tisztviselőktől egyenesen törvény által vannak eltiltva.

A velünk egyenlő rangú és viszonyú kulturállamok hasonlíthatlanul jobban dotálják tisztviselőiket, mint mi, már pedig az állam vitális érdeke, hogy a tisztviselő foglalkozását valóságos életpályának tekintse s főleg a megélhetésre elegendő fizetéssel bírjon, mert sem háborút, sem kulturális hódítást koplaló és nélkülözhető hadsereggel megnyerni nem lehet!

A bírói és ügyészi kvalifikációval nincs arányban a fizetés, mert ezen képzettséget csak hosszas tanulmány és oly súlyos anyagi áldozatokkal lehet elérni, melyeket más állások ritkán igényelnek. Valóságos csodaszámba megy tehát, hogy a mai szervezettel mellett mégis kifejlődött egy erős, kötelelességérző, teljesen független bírói és ügyészi kar, mely alamiznaszámba menő, a megélhetésre is alig elégséges fizetés mellett teljesíti nehéz, fáradságos munkáját s egyéb jutalma sincs, mint a lelkiismeret nyugalma, s az az éltető öntudata, hogy a haza iránti szent kötelességét pontosan és lelkiismeretesen teljesíti.

Németország 1891-ben 18 millió márkát szavazott meg az alsóbb rangú tisztviselőinek fizetésjavítására, Olaszország majdnem hasonló összeget.

De hasonlíthatatlanul jobb helyzetben vannak az osztrák hivatalnokok, mert ezeknek kezdettől fogva jóval nagyobb fizetésük volt, mint a magyar tisztviselőknél, s azok fizetését már 1873. évi április 15-iki törvénnyel ismét felemelték, ezen időben az osztrák tisztviselő összes javadalmazása 35,033.750 frtot tett ki, az 1899. évi szeptember 19-iki törvény felemelte javadalmazásukat 45,005.200 frtra, tehát 10,016.450 frttal és ez a fizetésjavítás csupán az ötödik osztálytól lefelé menőknek jutott, az elsőből a negyedik osztályig változatlan maradt. Az 1893. évi IV. t. cz. erre a célra csak 1,125.000 frtot szánt! Ehhez bővebb kommentár nem kell!

Avagy nem-e méltánytalan, hogy míg Ausztriában és más művelt államokban a tisztviselő az u. n. szolgálati díjat, helyesebben kineveztetési díjat nem ismer-

rik: addig a mi tisztviselőink azt fizetik vagyis minden tisztviselőnek, a ki pl. 300 frton felüli fizetéssel járó állásra kineveztetett, a 300 frton felüli fizetési összegnek egyharmadát szolgálati díjban tőle levonják, úgy hogy pl. egy irnokot kineveznek 500 frt évi fizetéssel, ebből a 300 frton felüli 200 frtból 66 frt 66 kr. szolgálati díjat levonnak, s ez ugy történik a magasabb fizetéssel bírókkal is egy teljes évig! Ez az abnormitás megszüntendő lenne, mert hiszen ha királyi tanácsosságot, nemességet vagy belső titkos tanácsosi állást lehet adományozni a díjak elengedésével, holott ezek vagyoni helyzetüknél fogva a díjat könnyen megfizethetnék, még inkább el kell engedni ezt azon szegény tisztviselőknél, a kik megélni is alig tudnak s rajtuk a szolgálati díjat megvenni a legnagyobb igazságtalanság. (Helyeslés jobbfelől.)

Mindezek után tekintettel arra, hogy a tisztviselők díjtítoja igen gyér s a baj emminens oly annyira, hogyha valamikor, úgy most volna igazán áldásos a közmondást: „bis dat qui cito dat”, megvalósítani; tisztelettel kérem az igazságügyi és a pénzügyminiszter urakat, hogy legelőbb egyelőre a jobb jövő beálltáig méltóztassanak a szolgálati díjat és a polgári tisztviselőktől eddig követelt nyugtábelveget eltörölni, lakbérüket pedig a katonatisztek lakbérével egyenlő mennyiségre sürgősen felemelni. Ezt kívánja a jog és méltányosság; ezt követeli az egyenlőség nagy elve, mely egyformán alkalmazandó az államban együtt lakó polgári és katonai egyénekre egyaránt, ne mondhassa senki sem, hogy az állam egyik osztályt a másik rovására dédelgeti, de nem is volna igazságos, ha nem egyenlő mértékkel mérnénk a katonai és polgári tisztviselőnek egyszerűen azért, mert a mai általános védkötelezettség mellett a polgári tisztviselő is, háborúban vérével, életével, békében észszel, becsülettel munkával óvja, védi, erősíti a hazát, de nincs a két osztály közötti bármiféle megkülönböztetésnek helye azért sem, mert egy édes hazának vagyunk fiai, kiknek jóban, rosszban egyformán ki kell venni részüket. Az egyforma elbánás megszünteti az elégedetlenséget, fokozza az együvé tartozás érzetét, lerombolja azon ellentétet, mely eddig katonai és polgár között fennállott és előáll lassanként azon várva-várt pillanat, midőn mindkét osztály az egymás becsülésében, a közjó iránti munkálkodásban és a hazaszeretben elválaszthatatlanul összeforr. Ezen állapotot megteremteni mindnyájunk szent kötelessége!

Ebben a hitben és reményben elfogadom a költségvetést. (Helyeslés és éljenzés a jobboldalon.)

Színház.

Küry Klára vasárnapi vendégjátéka (f. hó 25-én) ismét egy zsúfolt házat eredményezett. S a vendégszereplés a hagyományos ovációk közt folyt le. Már a vasutnál nagy közönség és virágokról fogadta a művésznőt, este a színházban el volt foglalva minden hely s a tapsvihar úgy szólnán állandósult. A kihívások fölmentek vagy huszonötre s a mig csak egy páholyban volt valaki, a földszint és a karzat teljesen ki nem ürült, a művésznő újra meg újra kénytelen volt megjelenni a hívásokra. Előadás után a lelkes ifjúság ellepte a színeszek kijáróját s ha meg nem akadályozzák, kifogja talán a művésznő lovait. Lelkesen éljenzve kísérték aztán a Beretvás szállodaig és Küry Klára az erkélyről köszönte meg az ovációt. Az utczán sűrűen hullámozott még a színházból hazatérő közönség és annak köréből szintén hangzottak feléje éljenek.

Beszámolván a külsőségekről, említjük meg, hogy a kedves vendég a „Görög rabszolgá”-ban Aspasiát játszotta, énekelt

és táncolta, melylyel a Népszínházban ma is elbájolja a közönséget. Hogy ez ötletes, szeretetreméltó, bájos alakítás valóságos extázisba hozta közönségünket nem csoda, még Miss Halton után sem. Nálunk afféle seriös Aspasiát láttunk eddig, mig a művésznő, a mint a darabban mondják is róla, igazi „eleven ördög”, hamiskás beszédében, pajzán játékában, elragadó énekében, chic-kes tánczában. A mint ragyogó toillettejében megjelent a színpadon, már felugrott a taps s aztán egy énekszám se maradt újrazatlan, egy táncza sem tomboló tetszés nélkül. A dalok, akár vigat, akár érzelmeset énekelt, egyformán tetszetek az előadás ritka bája által, mig tánczai közül a friss „golya-tánc” ragadta el különösen a rendkívül hálás közönséget. Egész esomó eredeti ötlettel gazdagítá az essemblet is s a legmelegebb kontaktus felett ki közte és hallgatósága, meg környezete közt: úgy hogy egészen magától jött, ha egy-egy mondása, egy-egy hamiskás mozdulata vagy nézése ép úgy tapsra indíták a nézőteret, akár egy bravour-száma. Küry Klára már úgy belé vette magát a kecskeméti szeretőbe, hogy a tüneményeszerű fogadtatás egészen magától értetődik; de ő is úgy játszik, énekel nekünk, hogy kedves népszínházi habituének sem különben. Egész mozgást keltett a hír, hogy szombaton ismét lejő: akkor legalább meglátjuk, mit szeret Budapesten a „Kis szökevény”-en.

Környezete egészen felvillanyozódott e remek Aspasiától és oly verve-vel énekelte a „Görög rabszolgá”-t, minth az évad legfrissebb ujdonsága volna. Különösen *Juhász Ilka* hercegnője pompás énekét, *Szentes, Gömőri* és *M. Nagy Mari* jóízű mókáit, meg *Kemény* Diomedese szép dalait tapsolták. De újra meg kell dicsérnünk Mezei Kálmán kitűnő rendezését, melyért Küry Klára is elismerését fejezte ki.

26-án, hétfőn, csak a rendes bérlőközönség nézte *Zachariásné-Kallós Ilona* népszínművét, „A titok” címűt. Az ujdonság a Magyar Színház első esztendejéből való s egy gonosz mostoha elől menekülő testvérpárról szól: a leány egy távol faluba szegődik eselédnek, a fiú pedig aratáskor (gonosz mostohájától ingerelve) kaszájával feléje vág. Aztán menekül és otthon halottnak hiszik, pedig nénye elrejtja a háznál, a hol szolgál. A leányt, a ki derekasan viseli magát, feleségül veszi fiatal gazdája; de a testvérek titka nyomasztólágh nehezedik boldogságukra. A háznál a fiút nénye kedvesének nézik, a mi nagy felfordulást okoz, mig végre kipattan a „a titok” és minden baj elsimul, mert a gonosz mostoha felépül sebéből, a jó emberek pedig felszabadítják tőle a testvéreket. Hatásosan kidolgozott érdekes mese, melyhez *Dankó Pista* pompás zenét szerzett.

Az előadás jó volt. *Kemény* Lajos gazdája jellemzetes alak s dalait ritka szépen énekelte, különösen a „Kecskeméti öreg templom nagy harangja” kezdetűt. *Kaposi Józsa* is érzéssel énekelte Zsófi nótáit; ő volt a eselédnek ment leány, mig menekülő ösesét *Kardos* alakítá sikerrel. *Aitner Ilka* a fia boldogságáért rettegő anyával szaporitá hatásos szerepei számát. *Szabados* egy jó szívű falusi bírót, *Szentes* egy eredeti öreglegényt, *Gömőri* egy kotnyeles molnárinast, *M. Nagy Mari* egy pártában felejtett vén leányt játszott tetszés mellett.

27-ikén *Micseyné-Bácskai Julcsa* búcsú-felléptéül a „Kurucz fufang”-ot adták -- üres ház előtt. Pedig tűzről pattant Bözsikéje s *Pogány Janka* Ilonkája telt házat érdemeltek volna. Hiába, az évad már nagyon hanyatlóban.

Fentebb Miss Haltont említettük, 28-án aztán kitűnő másolatát láttuk *Kaposi Józsa*tól, a „Gésák” Mimoszájában. Costümében, játékában, énekében pompásan utánozta az angol művésznőt, még az annak módja szerint előadott bravouros

„Kaczagó-dal”-al is. Ez a sikerült utánzat maga is nagy siker és dicséretére válik csodás szép hangú primadonnáknak. Mellette *Kemény, Szentes, Gömőri, Kende Paula* és *Pogány Janka* kaptak még tapsot. A nézőtérén nem voltak sokan.

Márkus Emilia, a Nemzeti Színház kiváló művésznője, a ki az új színház megnyitása ünnepélyei óta nem játszott Kecskeméten, f. hó 29-én és 30-án két nagy hatású Echegey-szerepében lépett föl. Csütörtök a „Folt, a mely tisztit” Matildéját láttuk tőle, mely az utóbbi évek legnagyobb drámai sikerei közé tartozik. Egy rútul megrágalmazott, sőt szerelmese által is eltaszított leány igazsága véres diadalát játszatja le előttünk a spanyol drámaíró az angyalarecú démon, a tulon túl modern *Enriqueta* fölött. Az első két felvonásban még passiv a vendégművésznő szerepe, csak az anyjára való fájdalmas emlékezés és *Fernandó* iránti szerelmének kipattanása hatják meg a nézőt; mint eselekvő, a harmadik felvonásban lép előtérbe. A hogy *Fernandó*t a reá nézve méltatlan *Enriquetától* elválasztani igyekszik, majd odaadón keblére borul, aztán a rágalmak s a felzúdulás sulya alatt szenvedélyes kitérésben jelenti ki, hogy a házasságból semmi sem lesz, a néző mélyen megrendülve látja kibontakozni a drámát. S az esküvő előtti könyörgése, majd a sikertelenség tudatában vad örvénye, a bűntárs levele fölötti öröme és kéjittas gyilkolása: mind ez idegeket felkorbácsoló realizmussal, bámulatos nagy művészettel volt játszva. Közönségünk valóságos elbűvölten hallgatta *Márkus Emilia* zengzetes beszédét.

A nézőtér megtelt egészen s a művésznő tapsolásában, kihívásában a páholyok és zártzsekek birtokosai jártak elől. Ilyen drámát szívesen néznek náluk.

A környezetről legjobban hallgatni: hiszen a dráma az idei évad *Achilles-sarka*.

Márkus Emilia Matildéja, mely drámai akezióban kevésbbé gazdag, módot nyújt a bájos művésznő játéka számos oly jelenségei megfigyelésére, melyek ismétlődnek mindenkor, de csak a gyakorlottabb néző (mondjuk, aki sokat jár a Nemzeti Színházba) élvezi. Ilyen először beszédjének zeneisége, az az édes hang, a hogy szerelmeséhez beszél, nevet kiejti s a vele társalgókkal nyájaskodik: egész beszéd skálája az érzelmeknek, mihez a kitérésben bizonyos rekedt, fojtott árnyalat járul. A másik beszéd, mély szeme: a hogy egy nézésével, egy lopva éjtett pillantással, mered magá elé bámulással feltárja lelke egész viharát. Vagy járása-keleése, leülése, megállása, fordulása nyugtalanásával: ami mind egy-egy jellemzetes vonás az ábrázolás teljességéhez. És öltözködése is teljesen oda simul alakításához, egyszerű, majdnem pongyola Matildéján; de ragyogó, divat összes szélsőségeit mutató az ideges nagyvilági Mariannán. Ritka élvezet ezt mind együtt kapni egy nagy művésznőtől, mikor még foszlányait sem láttuk valakitől az évad folyamán.

„*Marianna*” egy szép szerelmi ábránd kegyetlen szétfoszlása, egy pisztolylövéssel befejezett elhibázott élet: de a darab nem kelt teljes megnyugvást, a bűn és lakolás nincs arányban s a hatalmas küzdelmek és lelki rázkódások, melyek a szereplők belsejét feldulják, csak felizgatják a nézőt. *Márkus Emilia* a czimszerep hatalmas lelki rázkódásait imponáló hatással érzékít meg. Mily erős drámai tűz hevíté alakítását! Amit az érzés gyöngédségében, a fájdalom erőszakosságában, erkölcsi erélyben s a szenvedély hullámzásában e szerep nyújt, azt igazsággal és nagysággal fogja fel és az elragadó költői érzés egész erejével bírja elénk állítani. Nem tudjuk, mit bámult rajta közönségünk inkább, a torkát fojtogató kín ábrázolását-e annak megtudásánál, hogy szerelmese az anyja esábitójának fia; vagy azt az emészto szereimi érzést, mely utóvégre kettejük vesztét idézi fel; vagy az

ideges nő megdöbbenően hű ábrázolását-e? De tapsolták, hívták egész este nagy lelkesedéssel. Virág és koszorú sem hiányzott.

A környezet lehetett volna jobb is, *Somlart* azonban meg kell dicsérnünk Don Joakimjáért. A ház megtelt egészen. Ez két rendkívül élvezetes est volt.

(lb.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Darányi Ignác** m. kir. földművelésügyi miniszter urat, városunk törvényhatósági bizottsági közgyűlése nagy lelkesedéssel a város díszpolgárává választván, a művészi gond és csinnal kiállított díszoklevél elkészült. A remek fehérbőr tok gazdag arany zománcozásával s a város gyönyörű kivitelű ezimerével elkészítve tartalmazza a következő díszpolgári oklevelet: *„Mi Kecskemét törvényhatósági joggal bíró város polgármestere és közönsége ezen levelünkben adjuk emlékezetül mindazoknak, akiket illet, hogy mivel a polgári erény legfőbb díszje az érdemes férfiak kitüntetésében és hasznos szolgálataik méltányos elismerésében áll, méltó tekintetbe vevén azon hasznos szolgálatakat s ezen szolgálataik által szerzett kiváló érdemeket, melyeket nagyméltóságú pusztaszentgyörgyi és tetétleni dr. Darányi Ignác valóságos belső titkos tanácsos ur mindenkor teljes készséggel és legjobb tehetőségéhez képest a magyar nemzet és haza közjára különböző állásokban, de kivált mint Magyarország földművelésügyi minisztere a minden szellemi és anyagi haladás alapját képező közgazdasági megizmosodás czéljának érdekében áldásos működése által sok éven át tanúsított és ez idő szerint is tanúsít; különösen pedig hálás szívvel fogadván ama kegyes hajlandóságot, melyben ő nagyméltósága e városnak jóért és nemesért lelkesedő s elsősorban föld és szőlőműveléssel foglalkozó magyar lakosságát részesíteni, méltányos és igazságos ügyeit támogatni s ezáltal a város felvirágzására közreműkölni minden alkalommal kegyeskedett: a fent elősorolt hasznos és odaadó szolgálatainak s ezek által szerzett érdemeinek elismerésül, valamint bensőleg érzett hálánk, köszönetünk és hazafitúi tiszteletünk nyilvánításul, azon hatósági jogunknál fogva, melyet apostoli koronás király urunk Ő Felsége a magyar haza és nemzet, valamint törvényhatósági joggal bíró városunk egyetemének közjára gyakorolunk, fentebb teljes tisztelettel megnevezett pusztaszentgyörgyi és tetétleni dr. Darányi Ignác ur Ő nagyméltóságát, kinek őseit e város hosszú idők folyamán különben is érdemes polgárai közé soroztatta, ezennel városunk díszpolgárává megválasztjuk és városunk polgárai sorába iktatjuk, adván és engedvén ezen díszpolgári oklevelünk erejével Ő nagyméltósága részére jogot és engedélyt, hogy mindazon szabadságokat,*

jogokat és engedményeket, melyeknek városunk rendes polgárai gyakorlásában, használatában és élvezetében vannak, mindazáltal az azokkal kapcsolatos kötelezettségek mellett — szabadon és háborítlanul gyakorolhassa, használhassa és élvezhesse. Minek hitelére s állandó bizonyosságára jelen díszpolgári oklevelünket városunk peesétével erősítve kiadtuk. Kelt Kecskeméten, az ezerkilencszázadik év február havának huszonkettedik napján tartott törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlésünkből. Kada Elek s. k. polgármester, Bagi László s. k. főjegyző.”

— **Aitner Ilka jubileuma.** Van a mi derék szintársulatunknak egy szerény, kedves tagja, a ki megjelenésének bájával, tolettjeinek eleganciája és alakításának művészi tökélyével teljesen meghódította közönségünket. Rakodezay a művészdirektor fedezte fel nekünk Aitner Ilkát, ezt a ragyogó kedélyű, legszebb és legfessőbb anyaszínésznot, a ki a héten üli meg színészi működésének 20-ik éves évfordulóját. 20 esztendő nagy idő egy közönséges ember életében is, mily jelentős azonban egy rögzös, bizonytalan pályán, melynek sok tövisei között oly kevés rózsza nyílik. Aitner Ilkáról ez a 20 évi idő nyom nélkül pergett le, üde fiatalágát, kedélyének elevenségét hiven megőrizte, s ha látjuk a színpadon az anyaszerepek álarca alatt, s szemeinek ifju tüztől hevül lángra az egész közönség, alig akarjuk elhinni, hogy ez a fiatal művész már 20 évet jubilál; de ha már ő állítja higyjük el, s tegyük emlékezetessé reá nézve e kedves napot azzal, hogy hódolva művészetének, minél teljesebb számban vegyünk részt a pénteken rendezendő jubileumi előadáson.

— **Holnap esti 8^{1/2} órakor** telik be 81-ik esztendeje annak, hogy városunkat egy borzasztó éjjen át tűz emésztette. Emlékére isteniszolgálat van délután a templomokban, este pedig emlékharangozás; két legnagyobb harangunk versenyt kongva-bongva mondja el az unokáknak, mi történt azon a rémes éjszakán, a minőtől óvja Isten városunkat!

— **A főreáliskolába látogatól** a közoktatásügyi miniszterium Bartoniek Géza orsz. közoktatásügyi tanácsagot, a Baró Eötvös kollégium igazgatóját küldötte ki.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Kecskeméti Kereskedelmi Iparhitelintézet és Népbank tekintetes Igazgatósága 50 koronát küldött realiskolai szorgalmas tanulók jutalmazására, köszönetet mond érte a tanártestület.

— **Börtönvizsgálat.** A közigazgatási bizottság börtönvizsgáló albizottsága f. hó 29-én ejtette meg a helybeli királyi ügyészség börtöneinek megvizsgálását. A bizottság mindent a lehető legnagyobb rendben talált, miért is a tapasztalt rend, tisztaság és pontosság fölött teljes elismerését nyilvánította, de egyszersmind kifogásolta az alkalmatlan, czélnak meg nem felelő helyiségeket.

— **Eljegyzés.** Tormássy Ferencz városi számtiszt és tartalékos honvéd hadnagy, eljegyezte Pátkay Lidikét, özv. Pátkay Józsefné földbirtokos szép és kedves leányát.

— **A fősorozás** városunkban tudvalevőleg márczius hónap folyamán eszközöltetett. Most a katonai ügyek vezetője: Vámos Béla főkapitánynak a közgyűlésen tett jelentéséből értesülünk, hogy ez alkalommal besoroztatott 250 ifjú. A fősorozás rendben folyt le s a bizottság minden egyes esetenél a legráttalantabbul s lehető leghumánusabb módon járt el.

— **A „Gazgák biztosító szövetkezete“** tűz és jégkár ellen biztosító intézetnél a törvényhatósági bizottsági közgyűlés határozatából a városi közönség egy alapítványt jegyzett.

— **Horváth Elek** zongoraművész önálló hangversenyének fényes sikeréről, melyet f. hó 24-én tartott a fővárosi vígadó nagytermében, elragadtatással írnak a budapesti lapok. E rokonszenves fiatal művész sikere minket, kecskemétiakat, annyival is inkább érdekel s érint kellemesen, mivel kedves emlékekben van még az a páratlan siker, mit itt aratott a múlt évben, midőn *Csurgay Adél* ének-művésznő s *Koller Ferencz* tanár társaságában, a színházban rendezte hangversenyét s egy csapásra meghódította műértő közönségünket briliáns játékaival. Műsorát most is *Bach, Beethoven, Chopin* és *Liszt* műveiből állította össze s a kényes izlésű fővárosi közönség zajos tapsok mellett, még babérkoszorúkkal is honorálta a nagytehetségű művészt. Vajha mi is minél előbb viszontlátnók s gyönyörködhetnénk játékában.

— **Az ipartestület** közgyűlése f. hó 25-én alakította meg az egyesület tisztikarát és választmányát. E szerint megválasztottak elnöknek: Mádi József kovács mester, alelnököknek: Szekeres Imre és Rankov József, felügyelő bizottsági tagokul pedig Majerfi Zoltán, Rektórisz Sámuel és Barna.

— **Színházi heti műsor.** *Vasárnap*, ápril hó 1-én, a Kossuth-szobor alapjára az ünnepély rendező bizottság és a szintársulat közreműködésével B) bérlet 49-ik bérletszámban *Kossuth emlék ünnepély* lesz. *Hétfőn*, ápril hó 2-án A) bérletfolyam utolsó bérletszámban: Napoleon öcsém (ujdonság). *Kedden*, ápril 3-án B) bérlet csoport utolsó bérletszámban Eszter (ujdonság). *Szerdán*, ápril 4-én C) bérlet-csoport 49-ik bérletszámban: Titok. *Csütörtökön*, ápril 5-én általános bérletszünetben Kaposy Józsa búcsúfölléptével: *Baba*. *Pénteken*, ápril 6-án C) bérlet-csoport utolsó bérletszámban: *Napoleon öcsém*. *Szombaton*, ápril 7-én Aitner Ilka jubileumi és búcsú játékaul: *A létért való küzdelem*. *Vasárnap*, ápril 8-án általános bérletszünetben: *Két pisztoly*. *Hétfőn*, ápril 9-én a karszemélyzet jutalomjátékaul: *Náni*.

LEGLCSŐBB POLITIKAI NAPILAP. TERJEDELME 24-32 OLDAL NAPONKÉNT. MEGELŐZ MINDEN MÁS NAPILAPOT 12 ÓRÁVAL.

MAGYAR NEMZET

EGY SZÁM 8 FILLÉR.

• ELŐFIZETÉSI ÁR.
1 HORA 2 KORONA.
¼ ÉVRE 6 KORONA.

MUTATVÁNY SZÁM 6 NAPIG INGYEN CIM: MAGYAR NEMZET BUDAPEST, KEREPESI-ÚT 54. ATHENAEUM.

— **Csillaghullás.** Mély részvétellel közöljük a következő gyászjelentést: Tóth Elek és neje Pokorny Pogány Janka mint szülők; id. Tóth Elek és neje Benke Zsuzsanna mint nagyszülők, mély fájdalommal jeletik az összes rokonság nevében is feledhetetlen kis fiuk és unokának, a 9 hónapot élt *Lekszikének* folyó évi márczius hó 24-én este 8 órakor két heti súlyos betegség után történt csendes elhunytát. A drága kis halottnak földi porrésezi folyó hó 26-án délután 3 órakor fognak az ev. ref. vallás gyászszertartása szerint a budai-úti temetőben a Katona József-utca 39. számú gyász háztól öröknyugalomra tétetni. Kecskemét, 1900. évi márczius hó 25-én. Áldás és béke legyen a feledhetetlen pora felett.

Nyiltér.*

Rivézi szalmája.

Az utóbbi időben nagyon felkavarta a helybeli gazdaközönség kedélyét egy kényes dolog, mely annál meglepőbb, mert eddig azt gondoltuk, hogy ilyenre csak alacsonyabb osztályú egyén képes, nem pedig egy városi képviselő fia. A tény a következő:

Rivézi czukrasz úr még a múlt nyáron felkérte Balog János városi képviselő urat, mint szomszédját, hogy engedné meg neki 120 csomó gabonáját hozzá berakni, hogy így az övével együtt elcsépelhesse. Igaz, hogy a cséplésnél már közte és Balog ur között némi differenciák merültek fel, de ez kiegyenlítődt.

Később Rivézi úr, mivel szalmára volt szüksége, kiküldte a kocsisát, hogy hozzon haza.

Rivézi úr kocsisa párszor hozott is haza, de megdöbbenve tapasztalta, miszerint az ő szalmájukat valaki húzogatja; pedig az ő gazdáját nem Csákinak, de Rivézinak hívják. Ez ebben elmaradt.

A napokban egyszer kimegy a kocsis, szintén szalmáért, nagy csodálkozására látja, hogy Balog úr két reményteljes, érdemekben gazdag fia, ugyancsak rakodnak ám a Rivézi úr szalmájából. Ekkor tudta meg az okát annak, hogy miért fogyott a szalma. Midőn ezért kérdőre vonta Rivézi úr kocsisa a két gavallér ifjú gazdát,

csak annyit tudtak dadogni, hogy segítenek hordani; ezzel lekötve a kétszoros szalmát, a kocsis szeme láttára be is vitték.

Mindezekből az az üdvösséges tanulság: 1-ször, hogy igen tisztelt Balog úr tanulja meg, miszerint Rivézi úr szalmája nem Csáki szalmája, s azt nem szabad húzogatni, pláne Isten ments, belőle lopni; 2-ször, hogy egy városi képviselő és a helybeli gazdakör tagjának másképp kellene gondolkozni akkor, midőn fiainak ilyen dolgokat eltűr.

Kecskemét, 1900. márcz. 30.

S. Kovács testvérek.

„Henneberg-selyem“

— csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendeltetik
— fekete, fehér és színes, 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint. Mindenkinek postabér és vámmentesen, házhoz szállítva! Mintak postafordultával küldetnek.

Henneberg G., selyemgyáros
(Gs. és kir. udvari szállító) **Zürichben.**

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

IRODALOM.

— **Magyar nemzet** politikai napilap lapunk mai számában közölt hirdetésére különösen felhívjuk lapunk t. olvasóinak szíves figyelmét. A „Magyar Nemzet“ főszerkesztője Jókai Mór és Beksics Gusztáv, felelős szerkesztője Adorján Sándor. Kiadó-tulajdonos Athenaeum Részvénytársaság.

— **A szegedi képzőművészeti egyesület** tavaszi kiállítását vasárnap április hó 1-én délután 3 órakor nyitja meg a kulturpalota termeiben. A tárlat rendkívül gazdag remekművekben. Abt Sándor, Aggházy Gyula, Baditz Ottó, Balló Ede, Benczur Gyula, Bihary Sándor, Both Menyhért, Bruck Lajos és Miksa, Damkó József, Deák Ebner Lajos, Dudits Andor, Gyárfás Jenő, Hegedűs László, Holló Barnabás, Horty Pál, Ipoly Sándor, Jendrassik Jenő, Keleti Gusztáv, Knopp Imre, Koszkol Jenő, Nádler Róbert, Neogrády Antal, Nyilassy Sándor, Papp Henrik, Patkay László, Pállik Béla, Peskó Géza, Radnai Béla, Senyei Károly, Skuleczky Döme, Soós Géza, Spányi Béla, Spányik Kornél, Stettka Gyula, Strobl Alajos, Szécsi Antal, Telepi Károly, Tóth Molnár Ferencz, Ujházy Ferencz, Vasady Ferencz, Vastagh György és fiai, Zala György és Zemplényi Tivadar szebbnél-szebb műtárgyai kerülnek bemutatásra. A nagy számban beérkezett éremművek Beschorner és fiai udvari műérezöntők gyárában, Budapesten készültek. A kulturpalota termeit gazdagon feldíszítették bársony drappériakkal és délszaki növényekkel. A kiállítás impozáns szép; az interricurók oly szingazdagok és pompásak, a milyeneket csak a világvárosok kiállításain láthatni. A közérdeklődés a nagy magyar alföld szomszédos városában is oly nagy, hogy már most a szomszédos városokból külön vonatokat jelentettek be. Ugy halljuk, hogy a kiállításra többen készülnek városunkból. Igen helyesen, lássák meg minél többen, hogy Szegedhez hasonlóan, a nagyobb magyar városoknak miként kell előmozdítani a magyar képzőművészetet, a magyar kulturát.

Kathreiner

csak valódi az ismert

Kathreiner-csomagokban!

Tehát soha sem nyitva, sem más megtévesztésre alkalmas utánczott csomagokban.

Kathreiner Kneipp maláta kávéja
a legizletesebb, egyedül egészséges és egyszersmind a legjobb pótkávé a babkávéhoz.

Kathreiner Kneipp-maláta kávéja
előszeretettel és folyton növekvő eredménnyel élveztetik a családok százezereinél.

Kathreiner Kneipp-maláta kávéja
a babkávét, a hol annak élvezete, mint az egészségre káros, orvosilag eltiltatik, a legpompásabban helyettesíti!

1964. szám
Tkv. 1900.

Árverési hirdetmény.

A kecskeméti kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhíré tétetik, hogy a kecskeméti takarékpénztár egyesületnek Joó Pál és neje elleni 300 frt tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a Kara Mária, ifj. Joó Pálné által benyújtott utóajánlat folytán, a kecskeméti 6328 sz. tvkvb. 61. sor sz. a. felvett Joó Pál, ifj. Joó Pál és k. k. Joó István nevében álló 524 frt becsértékű ingatlan az 1900. évi április hó 30-ik napján d. e. 9 órakor, mint egyetlen határidőben a kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az egyidejűleg megálapított s a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnak, valamint kecskemét város házában megtekinthető feltételek mellett eladatni fog, venni szándékozók az utóajánlattevő Kara Mária, ifj. Joó Pálné kivételével, tartoznak a kikiáltási árul szolgáló becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban, a kiküldött kezéhez bánatpénzül előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. tvszék, mint tkvi hatóságnál, 1900. márcz. 9 én.

Kérészy
kir. tvszéki bíró

(76) -1-1

Kiadó lakás.

II. tized, Mária-utca 69. sz. alatt 3 szobás lakás konyha, faskamra, éles kamrával **május hó 1-ére kiadó.**

Ugyanitt 45 hektó 1898. évi termés **óbor** eladó.

Értekezhetni ugyan itt a tulajdonossal. (65) 3-3

Eladó ház és szállás.

Alólírottak Halasi-Nagy-utczában 17. szám alatti emeletes **bérhaza**, valamint 2 holdon fekvő **sertés szállása** nagyon előnyös fizetési feltételek mellett **eladó.** A vételár hosszú éveken keresztül törleszhető. (73)-10-2

Schwarz Gusztáv

Budapest, VII. Erzsébet körút 1. szám

Eladás, esetleg bérbeadás.

A kecskeméti keresk. iparhitelintézet és népbanknak 4. tizedben 119. sz. alatti **háza** (Nagy Ferencz-féle) örökáron **eladó**, vagy folyó évi május 1-től **bérbe kiadó.**

Bővebb értesítést ad **Pacsu**
(74) **Mihály** ügyvéd. 2-2

Eladó ház.

A Fecske utca 186. sz. a. levő ház eladó. Áll 1 utcai, 2 udvari lakásból, nagy istálló, éléskamra és pincze-helyiségekből. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

(69) 3-3

MEGHIVÓ.

Az »Első Kecskeméti Gözkeményítő és Csirizgyár Részvénytársaság« felszámolás alatt **f. évi ápril hó 8-án d. u. 3 órakor dr. Mészáros Ferencz ügyvéd úr irodájában** (I. tized 16. sz. a.) tartandó

közgyűlésre

a t. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívja.

Tárgy:

1. A felszámoló és felügyelő bizottság jelentése és elszámolása.
2. A felszámolási bizottság pénzfelosztási javaslata
3. A felszámoló és felügyelő bizottság felmentése
4. Esetleges indítványok.

Kecskemét, 1900. évi márcz. hó 27 én.

Tisztelettel:

A felszámoló-bizottság.

(75) 1-1

Egyéb különlegességek:

Író-
és másoló tinták.
Vízmentes

BÖRKENÖCS.

„VANDOL”
szabd. talpvédő.

Ercztisztító pep. Arany-
és ezüst tisztító szappan.

Börlack

Szabadalmazott kenőkef-
„Nigrett” folyékony fény-
mázzal fekete és színes
cipőkhöz

30 kr

A sok értéktelen utánzások
miatt kérem nevemre ügyelni.

A világon legjobb fénymáz!

Aki a lábbelijét szép **fényessé** és **tartóssá** akarja tenni csak

Fernolendt-fénymázat
vásároljon; a világos lábbelikhez pedig
Fernolendt féle természetibőr-crémet.

(4) Mindenütt kapható. 32-12

Cs. kir. szabad.

A gyár alapított Bécsben, 1832 évben.
Gyáriraktár: **WIEN, I., Schulerstrasse 21.**

St. Fernolendt.

NEM HULL A HAJ, NINCS TÖBBÉ KOPASZ EMBER!

Szenzációt kelt a gyógyfűkivonat, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXIKÁTOR

1 üveg ára 2 korona 40 fillér.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és piperecikk-kereskedésben.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertára, Király-utca 12. sz.

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: **GÓTH GYULA**, illat- és piperecikk nagykereskedőnél, Gyulafehérvár-Füter.

(27)-20-10 Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és s'ejjelküldési raktára.

DOBÉ NÁNDOR

úri, női és színházi fodrász,
Budapest, Nefelejts-utca 27. sz.